

**Informacje z zakresu profilu i poziomu ryzyka
w Banku Spółdzielczym w Brzesku
podlegająca ujawnieniom
według stanu na 31.12.2017 rok**

Brzesko, lipiec 2018 rok

I. Wstęp

Bank Spółdzielczy w Brzesku zgodnie z wymogami określonymi w: Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, ustawie Prawo bankowe, zasadach ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego dokonuje ujawnienia informacji o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31.12.2017 rok. Bank w zakresie ujawnionych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne oraz pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne.

II. Dane ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Brzesku został wpisany do rejestru sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000064774. Bankowi nadano numery identyfikacyjne w systemie REGON 000499063, w systemie NIP 8691035599. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie następujących powiatów: brzeskiego, bocheńskiego, dąbrowskiego, dębickiego, limanowskiego, mieleckiego, nowosądeckiego, proszowickiego, tarnowskiego i miasta Tarnowa na prawach powiatu.

W 2017 roku Bank działał w ramach struktury organizacyjnej, w skład której wchodzi: Centrala i Oddziały w Dębnie i Gnojniku oraz Punk Kasowy w Brzesku. Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych prowadząc operacje w złotych polskich.

Bank Spółdzielczy w Brzesku jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie.

III. Informacja o zasadach zarządzania ryzykiem Banku.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Brzesku obejmuje:

- Radę Nadzorczą,
- Zarząd Banku,
- Stanowisko analiz i zarządzania ryzykiem,
- Stanowisko ds. zgodności,
- Stanowisko audytu wewnętrznego,
- Zespoły i stanowiska.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, stosowaniu narzędzi redukcji ryzyka, wydawaniu zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

W Banku nie powołano Komitetu do spraw ryzyk. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku zawiera opublikowana na stronie internetowej Polityka

1. Ryzyko kredytowe

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem. Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych niewywiązywaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku. Zarządzanie ryzykiem kredytowym na poziomie strategicznym realizowane jest przez Zarząd. Nadzór nad kreowaniem polityki Banku w zakresie ryzyka kredytowego sprawuje Rada Nadzorcza.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza m.in.:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji ekspozycji,
- ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych,
- wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji, jak i do całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego, Bank prowadzi poprzez:

1) dywersyfikację oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku, przede wszystkim:

- wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- w ten sam sektor gospodarczy,
- wobec tego samego produktu,
- w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

2) monitorowanie i raportowanie jakości portfela,

3) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,

4) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe,

5) monitorowanie ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,

6) monitorowanie ekspozycji detalicznych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

- stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej,
- wykorzystywanie w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- bieżący monitoring zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych,
- okresowy przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- windykację i nadzór nad „trudnymi” kredytami,
- kontrolę działalności kredytowej.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank stosował definicję należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości, rezerw oraz odpisów aktualizujących w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do należności zagrożonych to: należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do:

- kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii "pod obserwacją",
- grupy "zagrożone" – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zakwalifikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe.

Ekspozycje kredytowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, powiększone o naliczone odsetki oraz pomniejszone o utworzone rezerwy i nierozliczone prowizje.

Zmiana stanu rezerw celowych na należności bilansowe w okresie 01.01.2017-31.12.2017r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Bilans otwarcia	Utworzone rezerwy	Rozwiązane rezerwy	Bilans zamknięcia
Na należności normalne i pod obserwacją	73	53	65	61
Na należności poniżej standardu	28	58	62	24
Na należności poniżej wątpliwe	282	234	356	160
Na należności poniżej stracone	866	646	491	1.021
Razem	1.249	991	974	1.266

Działalność kredytowa Banku obciążona jest największym ryzykiem. Związane jest to zarówno z ryzykiem działalności gospodarczej, wynikającym z trudnością przewidywania zjawisk gospodarczych ze względu na ich dużą zmienność, jak i zmiany wartości rynkowej przyjmowanych zabezpieczeń i ich różnej płynności.

Należności od sektora niefinansowego i budżetowego na 31.12.2017r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota	Korekta wartości	Rezerwy i odpisy aktualizujące	Należności odsetkowe	Wartość bilansowa
Należności od sektora niefinansowego	38.459	305	1.266	386	37.274
a) w sytuacji normalnej	35.661	292	57	37	35.349
b) w sytuacji pod obserwacją	285	2	4	1	280
c) w sytuacji zagrożonej	2.513	11	1.205	348	1.645
- należności poniżej standardu	466	2	24	5	445
- należności poniżej wątpliwe	559	4	160	10	405
- należności poniżej stracone	1.489	5	1.021	333	796
Należności od sektora budżetowego	2.041	0	0	0	2.041
Ogółem	40.500	305	1.266	386	39.315

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2017r., bez uwzględnienia skutków technik redukcji ryzyka kredytowego wynosiła 39.315 tys. zł

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Bank tworzy odpisy aktualizujące na odsetki od ekspozycji kredytowych, na koniec roku ich poziom wyniósł 316 tys. złotych.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji ekspozycji.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji ekspozycji kredytowych zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity

koncentracji, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż oraz zabezpieczeń.

Celem zarządzania limitami koncentracji jest:

- ograniczenie skłonności do nadmiernej ekspozycji ryzyka wobec jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo i organizacyjnie,
- zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji podmiotowej ryzyka i alokacji środków finansowych,
- wskazanie poziomu minimalnych pułapów bezpieczeństwa,
- umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego,
- umożliwienie oceny poziomu ryzyka i prawidłowego zarządzania aktywami.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji ekspozycji pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego. Celem procesu adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie i utrzymanie kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. W 2017 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji.

Struktura dużych ekspozycji kredytowych Banku wobec największych podmiotów na 31.12.2017r. tj. powyżej 10 % funduszy własnych (uznanego kapitału) Banku wyniosła łącznie 17.242 tys. zł i dotyczyła 13 klientów. Limit „dużych” ekspozycji tj. 25% funduszy własnych nie został przekroczony wobec żadnego kredytobiorcy jak i podmiotów powiązanych.

Struktura dużych ekspozycji Banku na dzień 31.12.2016 r. tj. powyżej 10 % uznanego kapitału Banku.

Lp.	Klient	Łączne zaangażowanie kredytowe	Udział % w uznanego kapitału
1.	A	2.000	22,78%
2.	B	1.868	21,28%
3.	C - powiązany organizacyjne lub kapitałowo	1.820	20,74%
4.	D	1.732	19,73%
5.	E - powiązany organizacyjne lub kapitałowo	1.740	19,82%
6.	F	1.640	18,68%
7.	G - powiązany organizacyjne lub kapitałowo	1.621	18,47%
8.	H	1.460	16,63%
9.	I	1.300	14,81%
10.	J	1.071	12,20%
11.	K	1.054	12,01%
12.	L	1.020	11,62%
13.	Ł	915	10,43%
Razem		17.242	196,42%

Struktura koncentracji według segmentów branżowych na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe	Udział % w strukturze
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	1.822	4,30
2.	Przetwórstwo przemysłowe	3.440	8,12
3.	Budownictwo	9.153	21,61
4.	Handel hurtowy i detaliczny	6.526	15,41
5.	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3.106	7,33
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usług. gastronomicznymi	183	0,43
7.	Informacja i komunikacja	11	0,02
8.	Pośrednictwo finansowe	115	0,27
9.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1.135	2,68
10.	Administracja publiczna i ochrona narodowa	2.041	4,82
11.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1.840	4,34
12.	Pozostała działalność usługowa	718	1,33
13.	Osoby prywatne	12.424	29,34
		42.358	100,0

Struktura koncentracji według przyjętych form zabezpieczeń na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe)	Udział % w strukturze	Stopień wykorzystania limitu (%)
1.	Weksel własny In blanco lub poręczenie wekslowe wg prawa wekslowego	7.772	18,35	29,51
2.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	16.196	38,24	92,25
3.	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	13.226	31,22	75,34
4.	Gwarancja BGK	3.758	8,87	85,62
5.	Zastaw rejestrowy	705	1,66	16,06
5.	Ubezpieczenie kredytu	701	1,65	39,93

Ponadto jako dodatkowe zabezpieczenia Bank stosuje ubezpieczenia kredytobiorców, cesja z praw z polisy ubezpieczeniowej.

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Bank zarządza ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie. Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa powszechnego.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, analizując:

- 1) poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe,
- 2) jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- 3) wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- 4) wartość i jakość indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych,
- 5) poziom wskaźnika LtV w Banku,
- 6) prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracownika Banku.

Analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
1.	Suma bilansowa	83.794
2.	Obligo kredytowe	40.500
3.	EKZH	20.493
4.	EKZH w sytuacji zagrożonej	2.077
5.	Udział EKZH w sumie bilansowej	22,57%
6.	Udział EKZH w obliżu kredytowym	50,60%
7.	Wskaźnik jakości aktywów	6,20%
8.	Wskaźnik jakości EKZH	10,14%
9.	Wartość zabezpieczenia EKZH	95.699
10.	LtV (3/9)	21,41%

Wskaźnik LtV na poziomie 80% nie został przekroczony. Przeprowadzony test warunków skrajnych na ryzyko spadku cen nieruchomości o 20% nie wpłynął znacząco na wskaźnik LtV. Niski wskaźnik LtV wskazuje na to, że kredyty zabezpieczone hipoteką są zabezpieczone w wystarczający sposób. Ponadto analiza portfela EKZH wyłącznie o zapisy rekomendacji S nie oddaje w pełni jakości tego portfela, gdyż zgodnie z polityką kredytową banku dąży się do dywersyfikacji zabezpieczeń.

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

W analizie portfelowej ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględnia:

- 1) jakość i strukturę ekspozycji kredytowych,
- 2) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów.

Limity w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych są przestrzegane. Kredyty te stanowią 125,05% funduszy własnych przy przyjętym limicie 230%. Analizy ryzyka w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych są przedkładane w okresach kwartalnych Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku.

2. Ryzyko płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest pełne zabezpieczenie płynności Banku, minimalizacja ryzyka utraty płynności w przyszłości oraz optymalne zarządzania nadwyżkami środków finansowych. Celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych Banku, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz potrzeby mogące się pojawić w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności finansowej uczestniczą:

- **Rada Nadzorcza** - nadzoruje realizację polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w tym polityki zarządzania ryzykiem płynności finansowej, zatwierdza: Strategię rozwoju Banku, w tym zasady stabilnego i ostrożnego zarządzania Bankiem, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym strategię zarządzania ryzykiem płynności finansowej, Roczny plan ekonomiczno – finansowy. Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności w oparciu o syntetyczną analizę prezentowaną okresowo przez Zarząd.
- **Zarząd** - odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie i wdrożenie strategii, polityk, planów i procedur). Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej oraz długoterminowej w warunkach normalnych jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych.
- **Komórka monitorująca** – odpowiada za opracowanie i weryfikację zasad zarządzania ryzykiem płynności, pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności oraz raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- **Komórka audytu wewnętrznego** – ma za zadanie kontrolę przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem płynnością oraz ocenę funkcjonującego w Banku systemu informacji zarządczej obejmującego zagadnienia dotyczące płynności. Komórka dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania.

Pozostałe jednostki organizacyjne są zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje wszystkie etapy procesu (identyfikacja, ocena, pomiar, monitorowanie, raportowanie, kontrole) który regulują wewnętrzne procedury w Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, to jest poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w Banku Zrzeszającym, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków,
- codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących

w tym zakresie limitów,

- codzienne wyznaczanie i monitorowanie nadzorczych norm płynności
- codzienna kontrola przestrzegania limitów stanu gotówki w kasach Banku w ramach potrzeb, dokonując zasileń, bądź odprowadzeń nadmiaru gotówki,
- wyznaczanie osadu na wkładach deponowanych przez klientów (miesięcznie),
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej (miesięcznie),
- analizę luki płynności w wybranych terminach zapadalności/wymagalności (miesięcznie).

Urealnione zestawienie płynności wg stanu na 31.12.2017 t. w tys. zł

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	<= 1 m-ca	> 1 m-ca < = 3 m-cy	> 3 m-cy < = 6 m-cy	> 6 m-cy < = 1 rok	> 1 rok < = 3 lata	> 3 lat < = 5 lat	> 5 lat < = 10 lat	> 10 lat < = 20 lat	> 20 lat
1	AKTYWA BILANSOWE	90.794	43.860	3.588	2.411	7.978	12.394	7.976	7.130	2.434	3.023
2	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	PASYWA BILANSOWE	90.794	16.449	3.778	1.682	1.305	104	0	0	0	67.477
4	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	1.858	1.569	0	24	49	107	88	23	0	0
1.	Luka		41.446	-190	706	6.624	12.183	7.889	7.107	2.434	- 64.453
2.	Luka skumulowana		25.843	25.652	26358	32.982	45,165	53.054	60.161	62.595	-1.858

Analizie i kontroli podlegają wskaźniki wynikające z Uchwały 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności jeżeli suma bilansowa nie przekracza 200 mln. zł. (tabela poniżej). Wskaźniki nadzorczych miar płynności kształtują się powyżej poziomów minimalnych.

Kalkulacja nadzorczych miar płynności wg stanu na 31.12.2017 r.

Aktywa*		w tys. zł	
A1	Podstawowa rezerwa płynności	37.281	
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	11.008	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym	1.472	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	38.976	
A5	Aktywa niepłynne	1.689	
A6	Aktywa ogółem	90.427	
B1	Fundusze własne pomniejszone z tyt. ryzyk	8.778	
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (A1+A2/A6)	0,2	0,53
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1	5,20

Bank dokonuje również obliczeń nadzorczych wskaźników wynikających z Rozporządzenia CRR :

- wskaźnika płynności krótkoterminowej - LCR, który wyniósł 760,3% i nie przekroczył przyjętego limitu wewnętrznego 90%.
- wskaźnika stabilnego finansowania – NSFR. Wskaźnik podlega cyklicznemu monitorowaniu, które ma na celu zobrazować przygotowanie Banku do spełnienia wymogów dotyczących płynności wg. Pakietu CRD/ CRR.

W okresach miesięcznych Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, z których wynika, iż minimalne wartości wskaźników płynności utrzymują się powyżej przyjętych limitów. Bank posiada plany awaryjne utrzymania płynności, które opracowane zostały na wypadek gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. Tryb obiegu informacji uwzględnia organy kierownicze oraz nadzorcze Banku. Zarząd otrzymuje informacje miesięcznie, Rada Nadzorcza kwartalnie.

3. Ryzyko stopy procentowej.

Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji aktywów i pasywów na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- **Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania** (niedopasowanie terminów zapadalności /wymagalności) jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez Bank składników bilansowych o różnych okresach przeszacowania stop procentowych. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania występuje np. wtedy, gdy długoterminowe kredyty o stałym oprocentowaniu finansuje się depozytami o krótkich terminach przeszacowania. Aktywa o oprocentowaniu zmiennym stanowiły na koniec grudnia 2017r. ok. 54,3% aktywów wrażliwych natomiast pasywa o oprocentowaniu stałym nie wystąpiły. Aktywa i pasywa wrażliwe charakteryzują się dłuższymi okresami przeszacowania, mimo to większość aktywów (100%) oraz pasywa wrażliwe ulegają przeszacowaniu w okresie do 1 miesiąca.
- **Ryzyko bazowe** – wynika z niedoskonałego powiązania stawek bazowych (stawki rynkowe i bazowe NBP), w oparciu o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania.
- **Ryzyko opcji klienta** – powstaje wówczas, gdy klient ma prawo zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych aktywów, pasywów lub pozycji pozabilansowych. Ryzyko to generują np. kredyty o stałym oprocentowaniu w przypadku wcześniejszej spłaty lub wydłużenia terminu spłaty. W przypadku pasywów, podstawową opcją daną klientowi jest prawo do wycofania depozytu o stałej stopie procentowej przed terminem. Ryzyko opcji klienta w Banku na koniec 2016 roku nie wystąpiło.
- **Ryzyko krzywej dochodowości** – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczących tego samego indeksu lub rynku. Zmiany w krzywej dochodowości mogą nasilać stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na zasadach:

- do pomiaru ryzyka Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- do oceny ryzyka Bank dodatkowo może wykorzystywać inne metody np. badanie symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe,
- zarządzanie ryzykiem stopy procentowej skupia się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz kontroli ryzyka opcji klienta.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Pomiar ryzyka odbywa się w okresach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej (kwartalnie).

Bank w okresach miesięcznych przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na wyliczeniu zmiany dochodu odsetkowego przy założeniu zmian stóp referencyjnych o 200 punktów bazowych.

4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczanie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania tym ryzykiem, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.
- Zarząd Banku – przyjmuje strategię i polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zapewnia zasoby niezbędne do wdrażania i funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem, a także dokonuje oceny poziomu ryzyka operacyjnego.
- Stanowisko analiz i zarządzania ryzykami – gromadzi informacje o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymanych od pracowników, przygotowuje materiały informacyjne na temat ryzyka operacyjnego.
- Stanowisko audytu wewnętrznego - ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku.
- Pracownicy Banku – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację miesięczną dla Zarządu i kwartalną dla Rady Nadzorczej Banku.

W zakresie ryzyka operacyjnego, Bank w 2017 roku stosował metodę wskaźnika bazowego. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na 2017 rok został wyznaczony na poziomie 478 tys. zł.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest w ramach 7 klas zdarzeń:

1. Oszustwa wewnętrzne,
2. Oszustwa zewnętrzne,
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne,
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi,
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów,
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi,

oraz trzech linii biznesowych:

1. Bankowość komercyjna,
2. Bankowość detaliczna,
3. Płatność i rozliczenia.

W 2017 roku suma strat brutto (bez pomniejszeń z tytułu transferu ryzyka) jakie Bank poniósł analizowanym okresie roku wyniosła 1 tys. zł. Odnotowane zdarzenia i poniesione straty nie spowodowały wzrostu ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne w związku z czym nie ma konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego. Powyższe zdarzenia nie spowodowały sytuacji, która mogłaby niekorzystnie wpłynąć na działalność Banku, stwarzając zagrożenie dla ciągłości działania lub też poniesienia straty. Podejmowane na bieżąco działania w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne redukują jego poziom i ryzyko wystąpienia strat.

4. Ryzyko braku zgodności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania. Bank w 2017r. nie poniósł strat z tytułu zdarzeń ryzyka braku zgodności. Nie odnotowano takich incydentów w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.

IV. Fundusze własne

Bank Spółdzielczym w Brzesku posiada fundusze własne (uznany kapitał) dostosowane do rozmiarów prowadzonej działalności. Są one wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku oraz stanowią zabezpieczenie w przypadku poniesienia ewentualnych strat.

Kapitał Tier I obejmuje kapitał podstawowy Tier I obejmujący fundusz udziałowy z zastosowaniem pomniejszych, zgodnie z Rozporządzenie 575/2013 UE, fundusz rezerwowy, skumulowane inne całkowite dochody. Kapitał Tier II stanowią fundusze uzupełniające Banku, bez funduszu z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, z zastosowaniem pomniejszych zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.

W 2017 roku udziały jako instrumenty nie spełniające warunków CRR były amortyzowane, tzn. fundusz udziałowy wyemitowany przed 31.12.2011r. był pomniejszany o 20% w 2014r. oraz o 10% w kolejnych latach, natomiast udziały wyemitowane w latach 2012-2013 nie podlegały ewidencjonowaniu w rachunku funduszu własnych.

Instrumenty nie spełniające warunków CRR, czyli wyemitowane przed 31.12.2011r, amortyzuje się o następujące wartości progowe w kolejnych latach: 2018r.- 10%, 2019r. -10%, 2020r. – 10%, 2021r. -10%. Ostatnie 10% funduszu udziałowego, ustalonego na datę 31.12.2011r. przestanie być zaliczane do funduszy własnych z dniem 01.01.2022r.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Rodzaj funduszu	stan na 31.12.2017r.
Fundusze własne, w tym:	8.778.078
Kapitał Tier I, w tym:	8.778.078
Kapitał podstawowy Tier I	8.778.078
Kapitał dodatkowy Tier I	0
Kapitał Tier II	0
Uznany kapitał	8.778.078
Łączny współczynnik kapitałowy	19,65

Bank Spółdzielczy w Brzesku buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I. Fundusz zasobowy tworzony jest z podziału nadwyżki finansowej i stanowi na dzień 31.12.2017r. 96,6% funduszy własnych.

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

IV. Adekwatność kapitałowa.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Stosowane przez Bank metody pomiaru ryzyka uwzględniają aktualnie prowadzoną oraz planowaną działalność Banku. Do wyznaczania wymogu kapitałowego Bank stosuje następujące metody:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank w procesie oceny adekwatności kapitałowej szacuje kapitał wewnętrzny, czyli niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku uwzględniający przewidziany poziom ryzyka. Zakładany minimalny poziom wewnętrznego współczynnika kapitałowego w Banku jest wartość 15%. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie tworzył dodatkowego wymogu kapitałowego.

Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej” oraz Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych

z tytułu poszczególnych ryzyk⁷⁷. Poniższa tabela przedstawia kwoty ekspozycji w podziale na poszczególne klasy ekspozycji jak również kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem.

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	19.109.094	0	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2.041.344	408.269	32.662
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	29.387.136	6.096.391	487.711
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5.560.501	4.313.624	345.090
Ekspozycje detaliczne	8.078.005	5.887.822	471.026
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22.844.378	18.545.173	1.483.614
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1.354.370	1.667.953	133.436
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0	0
Ekspozycje kapitałowe	580.172	580.172	46.414
Inne ekspozycje	2.388.942	1.201.980	96.158
RAZEM	91.343.942	38.701.384	3.096.111

Bank do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego określonego jako stały procent średniego rocznego wyniku odsetkowego definiowanego jako suma wyników odsetkowych netto i pozostałych przychodów operacyjnych z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym obowiązuje.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
1.	ryzyko kredytowe	3.096
2.	ryzyko rynkowe	0
3.	przekroczenie limitu dużych ekspozycji	0
4.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	ryzyko operacyjne	478
Razem		3.574

Na dzień 31.12.2017 r. współczynnik kapitałowy wyniósł 19,65%, natomiast wskaźnik dźwigni finansowej wyniósł 9,5%.

Bank Spółdzielczy w Brzesku podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działania Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałowa pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

V. Polityka wynagradzania

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze została opracowana w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach oraz przepisy Prawa Bankowego.

Zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zostały wprowadzone z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i mają na celu wspieranie prawidłowego

i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz optymalnej i zarazem bezpiecznej realizacji strategii działalności Banku.

Jako osoby zajmujące stanowiska istotne traktuje się wyłącznie członków Zarządu związanych z Bankiem umową o pracę, bowiem: Bank jest działającą na rynku lokalnym instytucją spółdzielczą, świadczącą podstawowe usługi bankowe; struktura organizacyjna Banku nie jest skomplikowana; decyzje w zakresie inwestycji kapitałowych i decyzje kredytowe powyżej 20 tys. zł podejmowane są przez Zarząd; Zarząd BS decyduje o profilu podejmowanego ryzyka, a także o jakości zarządzania zarówno w pionie handlowym oraz finansowo księgowym.

Zasady wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń

- Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia Członkom Zarządu uzależniona jest od pozytywnej oceny przez Radę Nadzorczą realizacji Strategii działania, sposobu i jakości zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk oraz stopnia realizacji planu ekonomiczno-finansowego Banku.
- Przyznanie członkom Zarządu BS premii, jako zmiennego składnika wynagrodzenia, będzie możliwe w przypadku relacji zysku brutto do całkowitego kapitału Banku na min. poziomie 8%
- W zależności od wyników indywidualnej oceny efektów pracy członka Zarządu premia - zmienny składnik wynagrodzenia, może być przyznana do wypłaty w pełnej wysokości, w części, bądź też osoba zajmująca stanowisko istotne może jej zostać pozbawiona w całości.
- Wynagrodzenie zmienne - premia nie przysługuje i nie może zostać przyznana, w przypadku wystąpienia sytuacji o której mowa w art. 142 ust. 1 Prawa bankowego.
- Warunkiem wypłaty premii - części zmiennej składników wynagrodzenia jest pozytywna ocena danego członka Zarządu, czyli gdy spełnione zostały łącznie wszystkie warunki.
- Warunki wymagane, dotyczące oceny efektów pracy to:

Ocena jakościowa:

- w ocenianym okresie w stosunku do członka Zarządu nie zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze przez organy ścigania dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę Banku,
- Członek Zarządu uzyskał od Rady Nadzorczej pozytywną ocenę odpowiedniości oraz absolutorium na Zebraniu Przedstawicieli w każdym roku w ocenianym okresie trzyletnim,
- w stosunku do Banku, w ocenianym okresie trzyletnim:
 - nie była prowadzona likwidacja,
 - nie jest prowadzone postępowanie naprawcze.

Ocena ilościowa:

- poziom wypracowanego zysku w nawiązaniu do planu finansowego,
- całkowity współczynnik kapitałowy (wypłacalność) utrzymany na zaplanowanym poziomie i nie niższy od normy nadzorczej,
- jakość portfela kredytowego mierzona dopuszczalnym (średnim) wskaźnikiem kredytów zagrożonych w łącznym obliżu kredytowym, nie przekraczająca miernika określonego w planie finansowym,
- wskaźnik M-1 nadzorczej miary płynności finansowej nie niższy niż określony w rocznym planie finansowym oraz normy nadzorczej.

VII. Informacje dodatkowe

1. Ujawnienie informacji o spełnieniu wymogów określonych w art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu oraz Członkowie Rady Nadzorczej posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z wiedzy, doświadczenia i umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji. Każdy z Członków Zarządu jak i Rady Nadzorczej daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. Członkowie organów Banku pełnią swe funkcje w sposób uczciwy, rzetelny oraz kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania

i wykonywania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz rekomendacji i zaleceń określonych przez KNF z zachowaniem zasad proporcjonalności.

2. Zasady ładu Korporacyjnego

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Brzesku - jako organ kontrolujący i nadzorujący oraz kierujący się przy wykonywaniu swoich zadań dbałością o prawidłowe i bezpieczne prowadzenie jego działalności - dokonała oceny stosowania w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego.

Ocenę przeprowadzono w oparciu o sporządzane i przedkładane okresowo przez odpowiednich pracowników raporty i analizy z zarządzania ryzykami, a także obowiązujące w Banku procedury wewnętrzne. W wyniku przeglądu stwierdzono, że Zarząd Banku wprowadził „Zasady Ładu Korporacyjnego” określone w dokumencie Komisji Nadzoru Finansowego poprzez uchwalenie „Zasad zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku”, zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki Banku.

Zasady zarządzania ładem korporacyjnym stanowią zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku, w tym relacje z udziałowcami Banku i klientami, organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

Tekst „Zasad zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku” (zwanej dalej też „Zasadami”) dostępny jest na stronie internetowej Banku pod adresem: <http://www.bs-brzesko.pl/>

W 2017 roku Bank przestrzegał wszystkich zasad określonych w przyjętych „Zasadach zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku” z uwzględnieniem wyłączeń. Bank dąży do zapewnienia jak największej transparentności swoich działań, należytej jakości komunikacji z klientami oraz ochrony praw udziałowców, także w materiałach nie regulowanych przepisami prawa. Rada Nadzorcza ocenia pozytywnie przestrzeganie przez Bank Zasad Ładu Korporacyjnego opracowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Brzesko, 12 lipiec 2018 rok
Sporządził: Stanisława Bilińska – Chudoba